

LIBRIS

We know
books

PETRE ISPIRESCU

LEGENDE
SAU
**BASMELE
ROMÂNILOR**

ADUNATE DIN GURA POPORULUI

Ediție comentată
de
N. CARTOJAN
Prefață
de
VASILE ALECSANDRI

Editura MondoRo
București, 2012

IPBIS | We know books

vitătea poetică a graiului povestitorilor de la șezători, este o operă din cele mai meritorii.

Acest merit l-ai avut d-ta, domnule Ispirescu, și eu te felicit cu toată sinceritatea unui adorator al poeziei poporului nostru, pentru modul iscusit cu care ai cules și ai publicat importanta colecție ce ai întreprins cu multă osteneală și mari sacrificii.

Ai făcut un bun serviciu neamului românesc, adunând într-un șireag mulțime de pietre scumpe din averea națională, un șireag care nu mai este amenințat de a se pierde. Recunoștința noastră îți este dar câștigată pentru totdeauna. Prețiosul d-tale volum trebuie să se afle în fiecare casă; căci în el generațiile nouă vor învăța a cunoaște valoarea inteligenței și a naturii poporului român.

Cea mai scumpă recompensă pentru d-ta este de a-ți vedea numele legat de comoara poveștilor din țară și de a-ți putea zice cu fală că ai îndeplinit o sacră datorie către Patrie!

Al d-tale servitor și amic
V. Alecsandri

TINEREȚE FĂRĂ BĂTRĂNETE ȘI VIAȚĂ FĂRĂ DE MOARTE

A fost odată ca niciodată; că de n-ar fi nu s-ar mai povesti; de când făcea plopșorul pere și răchita micșunele; de când se băteau urșii în coade; de când se luau de gât lupii cu mieii de se sărutau înfrățindu-se; de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci și nouă de oca de fier și s-aranca în slava cerului de ne aducea povești;

De când se scria musca pe părete,
Mai mincinos cine nu crede.

A fost odată un împărat mare și o împărăteasă, amândoi tineri și frumoși, și voind să aibă copii, au făcut de mai multe ori tot ce trebuia să facă pentru aceasta; au *imblat* pe la *vraci* și filosofi, ca să caute la stele și să le ghicească dacă or să facă copii; dar în zadar. În sfârșit, auzind împăratul și împărăteasa, și luând cu dânșii vreo câțiva boieri mari, ostași și slujitori, s-au dus la unchiaș acasă. Unchiașul, cum i-a văzut de departe, a ieșit să-i întâmpine și totdeodată le-a zis:

– Bine ați venit sănătoși; dar ce *imbli* împărate să afli? Dorința ce ai o să-ți aducă întristare.

– Eu am venit să te întreb asta, zise împăratul, ci dacă ai ceva leacuri care să ne facă să avem copii, să-mi dai.

– Am, răspunse uchișul; dar numai un copil o să faceți. El o să fie Făt-Frumos și drăgăstos, și parte n-o să aveți de el.

Luând împăratul și împărăteasa leacurile, s-au întors veseli la palat, și peste câteva zile împărăteasa s-a simțit însărcinată. Toată împărăția și toată Curtea și toți slujitorii s-au veselit de această întâmplare. Mai înainte însă de a veni ceasul nașterii, copilul se puse pe un plâns, de n-a putut nici un vraci să-l împace. Atunci împăratul a început să-i făgăduiască toate bunurile din lume, dar nici așa n-a fost cu putință să-l facă să tacă.

– Taci, dragul tatei, zicea împăratul, că ți-oi da împărăția cutare, sau cutare; taci fiule, că ți-oi da de soție pe cutare sau cutare fată de împărat, și alte multe d-alde astea; în sfârșit, dacă văzu că nu tace, îi mai zise: taci, fătul meu că ți-oi da: *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte.*

Atunci copilul tăcu și se născu; iar slujitorii deteră în *timpine* și în *surle* și în toată împărăția se ținu veselie mare o săptămână întregă.

De ce creștea copilul, d-aceea se făcea mai isteț și mai îndrăzneț. Îl deteră pe la școli și filosofi, și toate învățăturile pe care alți copii le învăța într-un an, el le învăța într-o lună; astfel încât, împăratul murea și învia de bucurie. Toată împărăția se fălea că o să aibă un împărat înțelept și procopsit ca Solomon împărat. De la o vreme încoace însă, nu știu ce avea, că era tot *galeș*, trist și dus pe gânduri. Iar când fuse într-o zi, tocmai când copilul împlinea cincisprezece ani, și împăratul se afla la masă cu toți boierii și slujbașii împărăției și se chefuiau, se sculă Făt-Frumos și zise:

– Tată, a venit vremea să-mi dai ce mi-ai făgăduit la naștere.

Auzind aceasta, împăratul s-a întristat foarte și i-a zis:

– Dar bine, fiule, de unde pot eu să-ți dau un astfel de lucru nemaiauzit; și dacă ți-am făgăduit atunci, a fost numai ca să te împac.

– Dacă tu, tată, nu poți să-mi dai, apoi sunt nevoit să cutreier toată lumea până voi găsi făgăduința pentru care m-am născut.

Atunci toți boierii și împăratul deteră în genunchi cu rugăciune ca să nu părăsească împărăția; fiindcă, ziceau boierii: tatăl tău de aci înainte e bătrân, și o să te ridicăm pe tine în scaun, și avem să-ți aducem cea mai frumoasă împărăteasă de sub soare de soție; dar n-a fost putință să-l întoarcă din hotărârea sa, rămânând statornic ca o piatră în vorbele lui; iar tată-său, dacă văzu și văzu, îi dete voie, și puse la cale să-i gătească de drum merinde și tot ce-i trebuia.

Apoi, Făt-Frumos se duse în grajdurile împărătești, unde erau cei mai frumoși armăsari din toată împărăția, ca să-și aleagă unul; dar, cum punea mâna și apuca pe câte unul de coadă, îl trântea, și astfel toți caii căzură. În sfârșit, tocmai când era să iasă, își mai aruncă ochii o dată prin grajd și, zărind într-un colț un cal *răpciugos* și bubos și slab, se duse și la dânsul; iar când puse mâna pe coada lui, el își întoarse capul și zise:

– Ce poruncești, stăpâne? Mulțumesc lui Dumnezeu, că mi-a ajutat să ajung ca să mai puie mâna pe mine un voinic.

Și, înțepenindu-și picioarele, rămase drept ca lumânarea. Atunci Făt-Frumos îi spune ce avea de gând să facă, și calul îi zise:

– Ca să ajungi la dorința ta, trebuie să ceri de la tată-tău *paloșul*, sulița, arcul, *tolba* cu săgețile și hainele ce le purta el când era flăcău; iar pe mine să mă îngrijești cu însăși mâna ta șase săptămâni, și orzul să mi-l dai fierț în lapte.

Cerând împăratului lucrurile ce-l povățuise calul, el a chemat pre *vătaful* curții, și i-a dat poruncă ca să-i deschiză toate *tronurile* cu haine spre a-și alege fiul său pe acelea care îi va plăcea. Făt-Frumos, după ce răscoli trei zile și trei nopți, găsi în sfârșit, în fundul unui tron vechi, armele și hainele *tătâne-său* de când era flăcău, dar foarte ruginite. Se apucă însuși cu mâna lui să le curețe de rugină, și după șase săptămâni izbuti a face să

URDIS | We know
book

lucească armele ca oglinda. Totodată îngriji și de cal, precum îi zisese el. Destulă muncă avu, dar fie că izbuti.

Când auzi calul de la Făt-Frumos că hainele și armele sunt bine curățate și pregătite, odată se scutură și el, și toate bubele și răpciuga căzură de pe dânsul și rămase întocmai cum îl fătase mă-sa; un cal gras, *trupeș* și cu patru aripi. Văzându-l Făt-Frumos astfel, îi zise:

– De azi în trei zile plecăm.

– Să trăiești, stăpâne; sunt gata chiar azi, de poruncești, îi răspuse calul.

A treia zi de dimineață, toată curtea și toată împărăția era plină de jale. Făt-Frumos, îmbrăcat ca un viteaz, cu paloșul în mână, călare pe calul ce-și alesese, își luă ziua bună de la împăratul, de la împărăteasa, de la toți boierii cei mari și cei mici, de la ostași și de la toți slujitorii curții, care, cu lacrămile în ochi, îl rugau să se lase de a face călătoria aceasta, ca nu care cumva să meargă la pieirea capului său; dar el, dând pinteni calului, ieși pe poartă ca vântul, și după dânsul carele cu merinde, cu bani și vreo două sute de ostași, pe care-i orânduise împăratul ca să-l însoțească.

După ce trecu afară de împărăția tatălui său, și ajunse în pustietate, Făt-Frumos își împărți toată avuția pe la ostași și, luându-și ziua bună, îi trimise înapoi, oprindu-și pentru dânsul merinde numai cât a putut duce calul. Și apucând calea către răsărit, s-a dus, s-a dus, s-a dus, trei zile și trei nopți, până ce ajunse la o câmpie întinsă, unde era o mulțime de oase de oameni.

Stând să se odihnească, îi zise calul:

– Să știi, stăpâne, că aici suntem pe moșia unei *gheonoae*, care e atât de rea, încât nimeni nu calcă pe moșia ei fără să fie omorât. A fost și ea femeie ca toate femeile, dar blestemul părinților pe care nu-i asculta, ci îi tot necăjea, a făcut-o să fie *gheonoae*; în clipa aceasta, este cu copiii ei, dar mâine, în pădurea ce o vezi, o s-o întâlnim venind să te prăpădească; e grozav de mare; dar să nu te sperii, ci să fii gata cu arcul ca să o săgetezi, iară paloșul și sulița să le ții la îndemână, ca să te slujești cu dânsele când va fi trebuință.

Se deteră spre odihnă; dar pândea când unul când altul.

A doua zi, când se revărsa zorile, ei se pregăteau să treacă pădurea. Făt-Frumos înșelă și înfrână calul, și chin-ga o strânse mai mult decât altă dată, și porni; când, auzi o ciocănitură groaznică. Atunci calul îi zise: ține-te, stăpâne, gata, că iată se apropie *gheonoaea*. Și când venea, ea, nene, doboră copacii; așa de iute mergea; iar calul se urcă ca vântul până cam d-asupra ei, și Făt-Frumos îi luă un picior cu săgeata; și când era gata a o lovi cu a doua săgeată, strigă ea:

– Stăi, Făt-Frumos, că nu-ți fac nimic.

Și văzând că nu o crede, îi dete înscris cu sângele său.

– Să-ți trăiască calul, Făt-Frumos, îi mai zise ea, ca un *năzdrăvan* ce este; căci, de nu era el, te mâncam fript; acum însă m-ai mâncat tu pe mine; să știi că până azi nici un muritor n-a cutezat să calce hotarele mele până aicea; câțiva nebuni care s-au *încumes* a o face, d-abia au ajuns până în câmpia unde ai văzut oasele cele multe.

Se duseră acasă la dânsa, unde *gheonoaea* ospătă pe Făt-Frumos și-l *omeni* ca pe un călător. Dar pe când se aflau la masă și se chefuiau, iară *gheonoaea* gema de durere, deodată el îi scoase piciorul pe care îl păstra în traistă, i-l puse la loc și îndată se vindecă. *Gheonoaea*, de bucurie, ținu masa trei zile d-a rândul și rugă pe Făt-Frumos să-și aleagă de soție pe una din cele trei fete ce avea, frumoase ca niște zâne; el însă nu voi, ci îi spuse curat ce căuta; atunci ea îi zise: cu calul care îl ai și cu vitejia ta, cred că ai să izbutești.

După trei zile, se pregătiră de drum și porni. Merse Făt-Frumos, merse și iar merse, cale lungă și mai lungă; dar când fu de trecut peste hotarele *gheonoaei*, dete de o câmpie frumoasă, pe de o parte cu iarba înflorită, iară pe de altă parte pârliță. Atunci el întrebă pe cal de ce este iarba pârliță? Și calul îi răspuse:

– Aici suntem pe moșia unei scorpії, soră cu *gheonoaea*; de rele ce sunt nu pot să trăiască la un loc; blestemul părinților le-a ajuns și d-aia s-au făcut *lighioi*, așa precum le vezi; vrăjmășia lor e groaznică, nevoie de

cap, vor să-și răpească una de la alta pământ; când scorpiu este necăjită rău, varsă foc și smoală: se vede că a avut vreo ceartă cu soră-sa, și viind s-o gonească de pe tărâmul ei, a pârlit iarba pe unde a trecut; ea este mai rea decât soră-sa și are trei capete. Să ne odihnim puțin, stăpâne, și mâine dis-de-diminează să fim gata.

A doua zi se pregătiră, ca și când ajunseseră la gheonoae, și porniră. Când, auziră un urlet și o vâjiitură, cum nu mai auziseră ei până atunci.

– Fii gata, stăpâne, că iată se apropie zgriptoroaica de scorpie.

Scorpiu, cu o falcă în cer și cu alta în pământ, și vărsând flăcări, se apropie ca vântul de iute; iară calul se urcă repede ca săgeata până cam d-asupra și se lasă asupra ei cam pe de o parte. Făt-Frumos o săgetă și îi zbură un cap; când era să-i mai ia un cap, scorpiu se rugă cu lacrimi ca să o ierte, că nu-i face nimic; și ca să-l încredințeze, îi dete înscris cu sângele ei. Scorpiu ospătă pe Făt-Frumos și mai și decât gheonoaea; iară el îi dete și dânzei înapoi capul ce i-l luase cu săgeata, carele se lipi îndată cum îl puse la loc, și după trei zile plecară mai departe.

Trecând și peste hotarele scorpiei, se duseră, se duseră, și iară se mai duseră, până ce ajunseră la un câmp numai de flori și unde era numai primăvară; fiecare floare era cu deosebire de mândră și cu un miros dulce de te îmbăta; trăgea un vântișor care abia adia; aicea statură ei să se odihnească; iară calul îi zise:

– Trecurăm cum trecurăm până aci, stăpâne; mai avem un *hop*; avem să dăm peste o primejdie mare; și dacă ne-o ajuta Dumnezeu să scăpăm și de dânsa, apoi suntem voinici. Mai nainte de aci este palatul unde locuiește *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*. Această casă este înconjurată cu o pădure deasă și înaltă, unde stau toate fiarele cele mai sălbatice din lume; ziua și noaptea păzesc cu neadormire și sunt multe foarte; cu dânzele nu este chip a te bate; și ca să trecem prin pădure e peste poate; noi însă să ne silim, dac-om putea, să sărim pe d-asupra.

După ce se odihniră vreo două zile, se pregătiră iarăși; atunci calul, ținându-și răsuflarea, zise:

– Stăpâne, strânge chinga cât poți de mult și, încălecând, să te ții bine și în scări și de coama mea; picioarele să le ții lipite pe lângă subțioara mea, ca să nu mă *zăticești* în zborul meu.

Se urcă, făcu probă și într-un minut fu aproape de pădure.

– Stăpâne, mai zise calul, acum e timpul când se dă de mâncare fiarelor pădurii și sunt adunate toate în curte, să trecem.

– Să trecem, răspunse Făt-Frumos, și Dumnezeu să se îndure de noi.

Se urcară în sus și văzură palatul strălucind astfel, de la soare te puteai uita, dar la dânsul ba. Trecură pe deasupra pădurii, și tocmai când erau se se lase în jos la scara palatului, d-abia, d-abia atinse cu piciorul vârful unui copac și deodată toată pădurea se puse în mișcare; urlau dobitoacele de și se făcea *părul măciucă pe cap*. Se grăbiră de se lasară în jos; și de nu era Doamna palatului afară, dând de mâncare puilor ei (căci așa numea ea *lighioanele* din pădure), îi prăpădea negreșit.

Mai mult de bucurie că au venit, îi scăpă ea; căci nu mai văzuse până atunci suflet de om pe la dânsa. Opri pe dobitoace, le îmblânzi și le trimise la locul lor. Stăpâna era o zână înaltă, subțirică și drăgălașă, și frumoasă, *nevoie mare!* Cum o văzu, Făt-Frumos rămase încremenit. Dară ea, uitându-se cu milă la dânsul, îi zise:

– Bine ai venit, Făt-Frumos! Ce cauți pe aici?

– Căutăm, zise el: *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*.

– Dacă căutați aceea ce ziseși, aci este.

Atunci descălecă și intră în palat. Acolo găsi încă două femei, una ca alta de tinere; erau surorile cele mai mari. El începu să mulțumească zânei pentru că l-a scăpat de primejdie; iară ele, de bucurie, gătiră o cină plăcută și numai în vase de aur. Calului îi dete drumul să pască pe unde va voi dânsul; pe urmă îi făcură cunoscuți tuturor lighioanelor, de puteau umbla în tihnă prin pădure.

Femeile îl rugară să locuiască de aci înainte cu dânsele, căci, ziceau, că li se urâse șezând tot singurele; iară el nu așteptă să-i mai zică o dată, ci primi cu toată mulțumirea, ca unul ce aceea și căuta.

Încet, încet, se deprinseră unii cu alții, își spuse istoria și ce păți până să ajungă la dânsele, și nu după multă vreme se și însoți cu fata cea mai mică. La însoțirea lor, stăpânele casei îi deteră voie să meargă prin toate locurile de primprejur pe unde va voi; numai pe o vale, pe care i-o și arătară, îi ziseră să nu meargă; căci nu va fi bine de el, și-i și spuseră că aceea vale se numea *Valea plângerii*.

Petrecu acolo vreme uitată, fără a prinde de veste; fiindcă rămăsese tot așa de tânăr, ca și când venise. Trecea prin pădure, fără să-l doară măcar capul. Se desfăta în palaturile cele aurite; trăia în pace și în liniște cu soția și cumnatele sale; se bucura de frumusețea florilor și de dulceața și curățenia aerului, ca un fericit. Ieșea adesea la vânatoare; dar într-o zi, se luă după un iepure, dete o săgeată, dete două, și nu-l nimeri; supărat, alergă după el și dete și cu a treia săgeată, cu care îl și nimeri; dară nefericitul, în învâlmășeală, nu băgase de seamă că, alergând după iepure, trecuse în *Valea plângerii*.

Luând iepurele, se întorcea acasă; când, ce să vezi d-ta? Deodată îl apucă un dor de tată-său și de mumă-sa. Nu cuteza să spuie femeilor *măestre*, dară ele îl cunoscură după întristarea și neodihna ce vedeau într-însul.

– Ai trecut, nefericitele, în *Valea plângerii*! îi ziseră ele cu totul speriate.

– Am trecut, dragele mele, fără ca să fi voit să fac astă neghiobie; și acum mă topesc d-anc picioarele de dorul părinților mei, însă și de voi nu mă îndur ca să vă părăsesc. Sunt de mai multe zile cu voi și n-am să mă plâng de nici o mâhnire. Mă voi duce dară să-mi mai văz o dată părinții și apoi m-oi întoarce ca să nu mă mai duc niciodată.

– Nu ne părăsi, iubitule; părinții tăi nu mai trăiesc de sute de ani, și chiar tu, ducându-te, ne temem că nu te vei

mai întoarce; rămâi cu noi; căci ne zice gândul că vei pieri.

Toate rugăciunile celor trei femei, precum și ale calului n-au fost în stare să-i potolească dorul părinților, care-l usca pe de-a-ntregul. În cele mai de pe urmă, calul îi zise:

– Dacă nu vrei să mă ascuți, stăpâne, orice ți se va întâmpla, să știi că numai tu ești de vină. Am să-ți spui o vorbă și dacă vei primi tocmeala mea, te duc înapoi.

– Primesc, zise el, cu toată mulțumirea, spune-o.

– Cum vom ajunge la palatul tatălui tău, să te las jos, și eu să mă întorc, de vei voi să rămâi măcar un ceas.

– Așa să fie, zise el.

Se pregătiră de plecare, se îmbrățișară cu femeile, și după ce-și luară ziua bună unul de la altul, porni, lăsându-le suspinând și cu lacrămile în ochi. Ajunseră în locurile unde era moșia scorpiei; acolo găsiră orașe; pădurile se schimbaseră în câmpii; întrebă pre unii și pre alții despre scorpie și locuința ei; dară îi răspunseră că *bunii* lor auziseră de la străbunii lor povestindu-se de asemenea fleacuri.

– Cum se poate una ca asta? le zicea Făt-Frumos, mai alaltăieri am trecut pe aici; și spunea tot ce știa.

Locuitorii râdeau de dansul, ca de unul ce aiurează sau visează deștept, iară el supărat plecă înainte, fără a băga de seamă că barba și părul îi albise.

Ajunșând la moșia gheonoaei, făcu întrebări ca și la moșia scorpiei, și primi asemenea răspunsuri. Nu se putea *domiri* el cum de în câteva zile s-au schimbat astfel locurile și, iarăși supărat, plecă cu barba albă până la brâu, simțind că îi cam tremurau picioarele și ajunse la împărăția tătâne-său. Aici alți oameni, alte orașe, și cele vechi erau schimbate de nu le mai cunoștea. În cele mai de pe urmă, ajunse la palaturile în care se născuse. Cum se dete jos, calul îi sărută mâna și îi zise:

– Rămâi sănătos, stăpâne, că eu mă întorc de unde am plecat. Dacă poțfesti să mergi și dumneata, încăleacă îndată și aidem.

– Du-te sănătos, că și eu nădăjduiesc să mă întorc peste curând.

Calul plecă ca săgeata de iute.

Văzând palaturile dărâmate și cu buruieni crescuse pe dânsese, ofta și, cu lacrimi în ochi, căta să-și aducă aminte cât erau odată de luminate aste palaturi și cum și-a petrecut copilăria în ele; ocoli de vreo două-trei ori, cercetând fiecare cămară, fiecare colțuleț ce-i aducea aminte cele trecute; grajdul în care găsisese calul; se pogorî apoi în pivniță, *gârliciul* căreia se astupase de dărâmaturile căzute.

Căutând într-o parte și în alta, cu barba albă până la genunchi, ridicându-și pleoapele ochilor cu mâinile și abia umblând, nu găsi decât un tron *odorogit*; îl deschise, dară în el nimic nu găsi; ridică capacul chichiței și un glas slăbănogit îi zise:

– Bine ai venit, că de mai întârziai și eu mă prăpădeam.

O palmă îi trase Moartea lui, care se uscuse de se făcuse cârlig în chichiță, și căzu mort, și îndată se și făcu țărână.

Iar eu încălecai pe-o șa și vă spusei dumneavoastră așa.

ILEANA SIMZIANA

A fost odată ca niciodată, etc.

A fost odată un împărat. Acel împărat mare și puternic bătuse pe toți împărații de prin pregiurul lui și-i supusese, încât își întinsese hotarele împărăției sale pe unde a *întărcat dracul copiii*, și toți împărații cei bătuți era îndatorii a-i da câte un fiu d-ai săi ca să-i slujească câte zece ani.

La marginea împărăției lui mai era un alt împărat carele, cât a fost tânăr, nu se lăsase să-l bată: când cădea câte un pârjol asupra țării sale, el se făcea *luntre și punte* și-și scăpa țara de nevoie; iară după ce ajunse la bătrânețe, se supuse și el împăratului celui mare și tare, fiindcă n-avea încotro. El nu știa cum să facă, cum să dreagă, ca să împlinească voia aceluia împărat de a-i trimite pe unul din fiii săi, ca să-i slujească, fiindcă n-avea băieți, ci numai trei fete. Dintr-aceasta el sta pe gânduri. Grija lui cea mare era ca să nu crează acel împărat că el este *zăcaș* și se îndărătnicește a-i trimite vreun fiu, din care pricină să vină să-i ia împărăția, iară el cu fetele lui să moară în ticăloșie, în sărăcie și cu rușine.

Văzând fetele pe tată-său tot supărat, se luaseră și ele de gânduri și nu știau ce voie să-i facă ca să-l mai înveselească. Dacă văzură și văzură că nimic nu-i este pe plac, fata cea mare își luă inima în dinți și-l întrebă într-o zi la masă, că de ce este supărat:

– Au purtarea noastră nu-ți place? îi zise ea. Au supușii Măriei Tale sunt răi și arțăgoși de-ți pricinuiesc atâta mâhnire? Spune și nouă, tată, cine este vipera aceea care

nu-ți dă pace și-ți otrăvește bătrânețele, și ne fâgăduim chiar a ne jerfi, dacă aceasta va putea să-ți aline oarecum mâhnirile; căci numai tu, tată, ești mângâierea noastră, după cum prea bine știi; iară noi niciodată n-am ieșit din cuvântul tău.

– De asta, așa este; n-am a mă plânge de nimic. Nu mi-ați călcat porunca niciodată. Dară voi, dragele mele, nu puteți să-mi alinați durerea care-mi pătrunde sufletul. Voi sunteți fete, și numai un băiat m-ar scoate din nevoia în care mă aflu.

– Eu nu înțeleg, zise fata cea mare, de ce ascunzi de noi izvorul mâhnirilor tale, tată; spune, că eu, iată, sunt gata a-mi da viața pentru tine.

– Ce să știți voi face, dragele mele! De când sunteți pe lumea asta albă, voi ați îmblat cu furca, cu acul, cu războiul; știți toarce, coase, țese. Numai un viteaz mă poate mântui, care să știe să răsucească *buzduganul*, să mânuiască sabia cu vârtute și să călărească ca un zmeu *paraleu*.

– Oricum, tată, spune-ne și nouă, că doară nu s-o face gaură în cer, dacă vom ști și noi ce lucru te amărăște.

Dacă văzu împăratul că-l înțețesc fetele cu rugăciunile, zise:

– Iată, copilele mele, de ce sunt tot trist. Voi știți că nimeni nu s-a putut alinge de împărăția mea cât am fost tânăr, fără să-și capete *alagea* și fără să se ducă rușinat de unde a venit. Acum *pârdalnicele* de bătrânețe mi-au secat toată *vârtutea*; brațul meu e slăbănogit, nu mai poate să învârtească *paloșul* de să se cutremure vrăjmașul. *Șoimuleanul* meu, pentru care p-aci, p-aci era să-mi pierz viața până l-am dobândit, a îmbătrânit și el; este un răpciugos; abia își târâie și el viața de azi pe mâine. Altă dată abia mă arătam înaintea vrăjmașului și, să te ții, *pârleo!* îi *sfârâia călcâiele* din naintea feții mele; dar azi, ce să vă mai spui? Voi știți că m-am supus celui mai mare și mai tare împărat de pe fața pământului. Însă la dansul este obiceiul ca toți supușii împărăției să-i trimeată câte un fiu, să-i slujească zece ani, și eu vă am numai pe voi.

– Mă duc eu, tată, zise fata cea mare, și mă voi sili din toate puterile mele să te mulțumesc.

– Mă tem să nu te întorci fără nici o ispravă. Cine știe ce încurcătură vei face p-acolo, de să nu-i mai dea nimeni de *căpătâi*, cât *hău!*

– Tot ce știu, tată, și mă fâgăduiesc, este că nu te-oi da de rușine.

– Dacă este așa, pregătește-te și te du.

Când auzi fata că tată-său îi dă voie să meargă, nu mai putea de bucurie. Punea la cale tot pentru drum; și se întorcea numai într-un călcâi, când porunca și așeza lucrurile de călătorie. Își alese calul cel mai de frunte din grajdurile împărătești, hainele cele mai mândre și mai bogate și merinde ca să-i ajungă un an de zile.

După ce tată-său o văzu gata de plecare, îi dete povețele părintești de cum să se porte, cum să facă ca să nu se descopere că e fată. O învăță tot ce trebuia să știe un viteaz care merge la o așa slujbă înaltă, și cum să se ferească de *bârfeli* și cleвете, ca să nu fie urâtă și nebăgată în seamă de ceilalți fii de împărat. Apoi îi zise:

– *Pasă* cu Dumnezeu, fiica mea, și adu-ți aminte de învățăturile mele.

Fata ieși din curte ca fulgerul; n-o mai ținea pământul de bucurie; într-o clipă nu se mai văzu. Și dacă n-ar fi stat mai încolo să-și aștepte boierii și carele cu merinde, acesta s-ar fi pierdut, fiindcă nu puteau să se țină după dansa.

Împăratul îi ieși pe de altă parte înainte, mai la marginea împărăției, fără să știe ea; așeză îndată un pod de aramă, se făcu un lup și se ascunse sub pod. Când era să treacă fiica-sa, deodată ieși de sub acel pod cu dinții rânjiți și clănțănind de te lua groaza; se uita drept la dansa cu niște ochi care străluceau ca două făclii și se repezi la ea ca să o sfășie. Fata, care înghețase sângele în ea de frică, își pierduse cumpătul, și dacă calul nu făcea o săritură la o parte, lupul înfigea ghearele într-însa; ea o luă la sănătoasa înapoi. Tată-său, care se întorsese înaintea ei, ieși s-o întâmpine și-i zise: